

Lãng phí đã và đang gây ra nhiều hệ lụy nghiêm trọng cho phát triển

12:56 04/11/2024

Thảo luận tại hội trường, các đại biểu Quốc hội đã đưa ra một số ý kiến, kiến nghị về công tác tiết kiệm, chống lãng phí, trong đó có chống lãng phí trong bộ máy công quyền.

Tiếp tục chương trình Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV, sáng 4/11, Quốc hội tiến hành thảo luận tại hội trường về đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội năm 2024; dự kiến kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội năm 2025.

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Đức Hải điều hành nội dung thảo luận.

Cho ý kiến tại phiên họp, nhiều đại biểu bày tỏ nhất trí với Báo cáo của Chính phủ về kết quả thực hiện kinh tế-xã hội năm 2024 và dự kiến năm 2025 với nhiều thành tựu nổi bật, đặc biệt là công tác chỉ đạo, điều hành của Thủ tướng, Phó Thủ tướng Chính phủ đã bám sát thực tiễn, điều hành quyết liệt, linh hoạt, có định hướng giải quyết rõ ràng, chỉ rõ trách nhiệm từng cơ quan, tổ chức, cá nhân đã giúp cho công tác này đạt hiệu quả.

Đề cập đến vấn đề chống lãng phí trong bộ máy công quyền, ĐBQH Mai Thị Phương Hoa nhận định, bài viết của đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm về chống lãng phí đã đánh giá đúng thực trạng, chỉ ra nguyên nhân và đưa ra nhiều giải pháp. "Đây là một thông điệp mạnh mẽ, sâu sắc, khuyến khích mọi người dân, đặc biệt là cán bộ trong bộ máy công quyền cần xem xét lại cách thức sử dụng và quản lý các nguồn lực trong xã hội". Bài viết đã đánh giá, "lãng phí còn diễn ra khá phổ biến dưới nhiều dạng thức khác nhau, đã và đang gây ra nhiều hệ lụy nghiêm trọng cho phát triển".

Đại biểu cho rằng, tình trạng này có những nguyên nhân chủ yếu sau: Còn có một bộ phận cán bộ có tâm lý coi nhẹ việc chống lãng phí ngay trong hoạt động quản lý. "Lâu nay, họ chỉ coi lãng phí hành vi cần khắc phục nhưng chưa đến mức nghiêm trọng, chưa coi lãng phí là hành vi nguy hiểm cho xã hội". Có một số cán bộ còn quan niệm lãng phí chỉ là việc quản lý, sử dụng vốn, tài sản Nhà nước không hiệu quả, nhưng trên thực tế có lãng phí về cơ hội và thời gian.

ĐBQH Mai Thị Phương Hoa.

Theo đại biểu Mai Thị Phương Hoa, tình trạng trên có những nguyên nhân chủ yếu sau: Thứ nhất, còn một bộ phận cán bộ có tâm lý coi nhẹ việc chống lãng phí ngay trong hoạt động quản lý. Lâu nay họ chỉ coi lãng phí là hành vi cần khắc phục nhưng chưa đến mức nghiêm trọng, chưa coi lãng phí là hành vi nguy hiểm cho xã hội.

Thứ hai, có một số cán bộ còn quan niệm lãng phí chỉ là việc quản lý, sử dụng vốn, tài sản nhà nước không hiệu quả nhưng trên thực tế có cả lãng phí về cơ

hội và thời gian...

Thứ ba, bệnh thành tích, tư duy nhiệm kỳ, tư duy chủ quan của một số cán bộ muốn thực hiện những dự án ở địa phương, bộ, ngành mình và trong nhiệm kỳ mình làm lãnh đạo để chứng tỏ năng lực, sự năng động, nhưng do cách làm nóng vội, sự tính toán chủ quan, không tuân thủ đầy đủ các quy trình thủ tục nên một số dự án đã đem lại hiệu quả không mong muốn.

Thứ tư, chế tài xử lý lãng phí đã ban hành nhưng tính răn đe chưa cao.

Đại biểu dẫn từ Bộ luật Hình sự có 2 điều đề cập đến hành vi phạm tội dẫn đến hậu quả lãng phí là Điều 179 về tội thiếu trách nhiệm gây thiệt hại đến tài sản của Nhà nước, cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp; Điều 219 quy định về tội vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tài sản Nhà nước gây thất thoát, lãng phí.

Song, trên thực tế, các điều luật này ít khi được sử dụng để xử lý hành vi lãng phí mà thường được xử lý bằng các tội danh khác như: Tội vi phạm quy định về kế toán gây hậu quả nghiêm trọng; tội vi phạm quy định về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng. Với cách xử lý này, mặc dù tội phạm vẫn bị trừng trị nhưng tính răn đe, giáo dục về chống lãng phí chưa cao.

Quan tâm tới vấn đề sử dụng tiết kiệm nguồn lực đất đai để phát triển KTXH, ĐBQH Nguyễn Thành Nam (Phú Thọ) cho biết, hiện nay việc khai thác và sử dụng nguồn lực đất đai vẫn chưa theo kịp nhu cầu, tiềm năng và cơ hội của đời sống KTXH, đặt ra vấn đề lớn trong việc thực hành tiết kiệm, chống lãng phí. Trong đó có sự chuyển biến chậm ở một số ngành, lĩnh vực trong việc sắp xếp, đổi mới, nâng cao hiệu quả hoạt động của các công ty nông, lâm nghiệp; sắp xếp lại, xử lý cơ sở nhà, đất là tài sản công của các cơ quan Trung ương đóng trên địa bàn các địa phương.

ĐBQH Nguyễn Thành Nam.

Theo đại biểu, lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội đã có những chỉ đạo, yêu cầu cụ thể về trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân, nhất là trách nhiệm giải trình của những người đứng đầu đối với diện tích đất bỏ hoang, sử dụng sai mục đích, đất nông, lâm nghiệp được thu hồi nhưng chưa có phương án sử dụng; đặt dấu tranh phòng, chống lãng phí tương đương với phòng, chống tham nhũng, tiêu cực...

Song, có thực tế đáng buồn là, có địa phương rất tích cực, chủ động đề xuất triển khai các dự án để phát triển KTXH theo các kế hoạch, quy hoạch đã được phê duyệt với các quỹ đất này nhưng lại gặp rất nhiều rào cản, trở lực, dẫn đến chưa thể khai thác tối ưu nguồn lực đất đai, để "đất khóc, người than" với nhiều nguyên nhân, trong đó có sự "lùng nhùng" vướng mắc trong việc phân định phạm vi, trình tự giữa việc sắp xếp, xử lý tài sản công với việc thu hồi đất.

ĐBQH tỉnh Phú Thọ đề nghị các bộ, ngành tiếp tục xem xét, giải quyết tạo điều kiện nhanh nhất cho các địa phương được thuận lợi khai thác các quỹ đất trong phạm vi chỉ tiêu đã được phân bổ; sớm chuyển giao các cơ sở nhà, đất do bộ, ngành đang quản lý nhưng không có nhu cầu sử dụng về địa phương để phát triển KTXH, nhất là những vị trí đã để hoang hoá hàng chục năm...

Cũng tại phiên họp, các đại biểu đã tập trung thảo luận, cho ý kiến tập trung vào một số nội dung: Đề nghị có cơ chế đặc cách, đặc thù để hỗ trợ các địa phương bị ảnh hưởng bởi bão lũ; giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực, đào tạo nghề; việc đẩy mạnh thực hiện các chương trình

mục tiêu quốc gia.

Thiên Trường (t/h)